

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 26 Haziran 2012
Nr.ref: RK 260/12

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru no: KI 156/11

Başvurucu

Zahide Samadraxha

**Prizren Bölge Mahkemesi'nin Ac. nr. 378/09 sayı ve 1 Ekim 2009 tarihli kararı
il Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Rev. nr. 509/2009 sayı ve 5 Ağustos 2011
tarihli kararının Anayasaya uygunluk denetimi**

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Aşağıdaki yapıdadır:

Enver Hasani, Başkan
Kadri Kryeziu, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Ivan Čukalović, Üye
Gjyljeta Mushkolaj, Üye
Iliriana Islami, Üye

Başvurucu

1. Başvurucu, Malişova Belediyesine bağlı Banya köyü mukimi Bajan Zahide Samadraxha'dır. Başvurucu temsil edilmemiştir.

İtiraz edilen karar

2. Başvurucu Prizren Bölge Mahkemesi'nin Ac. nr. 378/09 sayı ve 1 Ekim 2009 tarihli kararı ile Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Rev. nr. 509/2009 sayı ve 5 Ağustos 2011 tarihli kararına itiraz etmiştir.

Başvurunun konusu

3. Başvurunun konusu başvuruçunun reşit olmayan çocuğunun bakımı için babasından nafaka talebiyle ilgilidir. Başvurucu çocuğun babasıyla evli değildi ve reşit olmayan çocuğu babasıyla yaşıyordu.

Hukuki dayanak

4. Başvuru Anayasa'nın 113.7 maddesi, 03/L-121 sayılı Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasanın (bundan sonra: "Yasa") 20 maddesine ile Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra: "İçtüzük") 56.2 kuralına dayandırılmıştır.

Başvurunun Mahkeme'deki seyri

5. Başvurucu 2 Aralık 2011 tarihinde Mahkeme'ye başvurmuştur.
6. Mahkeme Başkanı 17 Ocak 2012 tarihinde Üye Ivan Čukalović'i raportör yargıç olarak görevlendirmiştir. Başkan'ın aynı tarihli kararıyla Üye Robert Carolan başkanlığında, üyeler Snezhana Botusharova ve Kadri Kryeziu'dan oluşan Ön İnceleme Heyeti belirlenmiştir.
7. Mahkeme, 20 Şubat 2012 tarihli yazısıyla başvuruçuya dilekçesinin kabul edildiğini bildirmiş ve başvuruçudan ilave bilgiler talep etmiştir.
8. Başvuruçunun 27 Şubat 2012 tarihinde Mahkeme'ye gönderdiği cevap 1 Mart 2012 tarihinde ulaşmıştır. Başvurucu cevabında çalışmadığını ve çocuğunun babasından herhangi bir mali yardım almadığını belirtmiştir. Devamında çocuğun babasını mali durumunun iyi olduğunu, aile birliği içerisinde arsalarının bulunduğunu, annesinin yurtdışından emeklilik maaşı aldığını ve kardeşlerinin İtalya'da ikamet edip çalıştıklarını belirtmiştir.
9. Ön İnceleme Heyeti 18 Haziran 2012 tarihinde raportör yargıcın raporunu görüştüktan sonra tam kadroda toplana Mahkeme Heyeti'ne başvurunun kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunmuştur.

Başvurucu tarafından sunulan evrakta yazılı olan olguların tarifi

10. Malişova Belediye Mahkemesi 17 Haziran 2009 tarihinde çıkarttığı C. nr. 269/2006 sayılı kararla başvuruçunun çocuğunun babası tarafından nafaka ödenmesine ilişkin dava dilekçesini reddetmiş ve başvuruçunun reşit olmayan çocuğuyla ayda bir günlük görüşme talebini onaylamıştır. Belediye mahkemesi reşit olmayan çocuğun babası, onun eşi ve diğer iki oğluyla aynı hanehalkının mensubu olduğunu tespit etmiştir.
11. Başvurucu bu karara karşı Prizren Bölge Mahkemesi'ne itiraz etmiş olup Bölge Mahkemesinin Ac. nr. 378/09 sayı ve 1 Ekim 2009 tarihli kararıyla Belediye Mahkemesi'nin kararı onanmıştır. Bölge Mahkeme, başvuruçucu ile reşit olmayan çocuğuyla görüşmesine ilişkin dilekçenin geri çekildiğini belirtmiştir.

12. Başvurucu bu karara karşı Yüksek Mahkeme'ye itirazda bulunarak Yüksek Mahkeme'nin Rev. nr. 509/2009 sayı ve 5 Ağustos 2011 tarihli kararıyla başvurusunun nafaka talebini reddeden ilk derece mahkemeleri onanmıştır. Bu karar başvurucuya 13 Eylül 2011 tarihinde teslim edilmiştir.

İddia edilen Anayasa ihlalleri

13. Başvurucu, her derecedeki hukuk mahkemelerinin tamamının Kosova Aile Yasasını, Kosova Geçici Ceza Yasasını ve anayasal güvencelerin ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvuruda daha fazla ayrıntıya girilmemiştir.

Başvurunun kabul edilirliliğinin değerlendirilmesi

14. Mahkemenin, başvurusunun istemi hakkında karar verebilmek amacıyla, öncelikle Anayasada belirtilip, Yasa ve İçtüzükle vurgulanan kabul edilirlilik koşullarının yerine getirilip getirilmediğini değerlendirmesi gerekmektedir.
15. Anayasanın 113. maddesinin 1 ve 7. fıkraları başvuru kabul edilirliliğinin hukuk çerçevesini belirlemiştir. Söz konusu fıkralar şunu belirlemiştir:

"1. Anayasa Mahkemesi, yasal şekilde sadece yetkili makamlarca açılmış davalar hakkında karar verir.

(...)

7. Yasalarla belirlenen tüm yasal yollar tükendikten sonra bireyler, kamu otoriteleri tarafından kendi bireysel hak ve özgürlükler ihlal edildiğinde dava açma haklarına sahiptirler."

16. Bundan başka Yasa'nın 48. maddesi şunu belirlemiştir:

"Başvurucu, başvurusunda ihlal edildiği iddiasında bulunduğu hak ve özgürlüğünü açıkça belirtmek ve kamu otoritesinin hangi somut hükmüne itiraz etmek istediğini açıklamak durumundadır."

17. Son olarak İçtüzüğün 36. kuralı şunu belirlemiştir:

1. Mahkeme istemleri yalnız şu hallerde görüşebilir:

a) İtiraz edilen hüküm veya kararla ilgili yasalarla belirtilen tüm hukuk yolları tüketildiği zaman;

b) Başvurucuya nihai etkin hukuki çözüm teslim edildikten sonra istemin dört ay içerisinde teslim edilmesi durumunda;

c) İstem açık bir şekilde isnat edildiği zaman.

2. Mahkeme, açıkça isnat edilmeyip aşağıdaki kanaatlere varması durumunda istemleri reddedecektir:

a) İlk bakışta haklı görünen dava olarak gerekçelendirilmediği zaman;

b) Sunulan maddi unsurların herhangi bir şekilde Anayasa ihlali iddialarını gerekçelendirmediği zaman;

c) Mahkeme, başvuruçunun Anayasa ile güvence altına alınmış anayasal haklarının ihlal edilmediğini tespit ettiği zaman;

d) Başvuruçunun kendi iddiasını yeterli şekilde kanıtlayamadığı zaman.

18. Başvuruçucu her derecedeki hukuk mahkemelerinin çeşitli ihlaller işlediklerini ileri sürmüştür. Hukuk mahkemeleri kararlarında 2004/12 sayılı Kosova Aile Yasasının aşağıya alıntılanan maddelerine veya madde sayılarına atıfta bulunmuşlardır. Atıfta bulunulan maddeler şunlardır:

Madde 279. İhtiyaç

Kendi mali bakımını sağlayamayan kişilerin finansal destek alma hakkı vardır.

Madde 281. Mali Durumun Karşılıklı Bilgilendirmesi Zorunluluğu

(1) Talep üzerine birbirlerine birincil akraba olanlar kendilerinin gelir ve mali durumları hakkında karşılıklı bilgilendirilme zorunluluğu vardır.

(2) Talep üzerine bakımı sağlama zorunluluğu bulunan kişi kendi gelir ve mali durumunu bildiren yazılı delil ve belge göstermelidir.

Madde 307. Nafaka Ödeme Yeteneği

(1) Tüm diğer sorumlulukları göz önüne alındığında kendi makul bakımını tehlikeye sokmadan nafakayı ödeme olanağı yoksa bu ödeme zorunluluğu yoktur.

(2) Bu kişilerin nafakayı ödeyebilecek duruma gelmeleri halinde bu zorunluluk devam eder.

Madde 330. Bakım ve Nafaka Belirlemedeki İlkeler

(1) Maddi bakım veya nafaka temin etme yükümlülüğü, davalı tarafın tüm imkânları ile davacı tarafın ihtiyaçları sınırları içerisi ile orantısal olarak belirlenir.

(2) Mahkeme, davacı tarafın maddi durumunu, iş yapabilme yeteneğini, istihdam edinmesinin fiili olanaklarını, sağlık durumunu, kişisel ihtiyaçlarını, yasal yükümlülüklerini ve tüm diğer ilgili durumları dikkate alması gerekir.

(3) Nafakanın çocuk için talep edilmesi durumunda, mahkeme çocuğun yaşını eğitimi için onun tüm ihtiyaçlarını dikkate alır.

19. Belediye Mahkemesinin 17 Haziran 2009 kararında, karar aşamasında reşit olmayan çocuğun ailesinin mevcut halini ve babasının gelirlerini dikkate alındığı ancak bunlarla sınırlı kalınmadığı belirtilmiştir.

20. Anayasa Mahkemesi'nin KI 06/09 sayılı X başvuruçucu - Yüksek Mahkeme 215/2006 sayılı kararı Bölge Mahkemesi 741/2005 sayılı kararı Belediye Mahkemesi 217/2004 sayılı kararına karşı davaya ilişkin kararında şu ifadeye yer verilmiştir:

Mahkeme ilk olarak Kosova'daki diğer mahkemelerin temyiz mahkemesi olmadığını ve söz konusu mahkemelerin yanlış karar vermeleri veya davanın olgularını yanlış değerlendirmelerine müdahale edemeyeceğini vurgulamak istemektedir. Mahkemenin rolü Anayasa ve diğer hukuki araçlarla sağlanmış hakların uygunluğunu sağlamak olup "dördüncü derece" mahkemesi gibi hareket edememektedir (Bkz. mutatis mutandis, Akdivar ve Diğerleri-Türkiye davası, 16 Eylül 1996 tarihli kararın 65. maddesi).

21. Anayasa Mahkemesi'nin KI 06/09 sayılı X başvuru - Yüksek Mahkeme 215/2006 sayılı kararı Bölge Mahkemesi 741/2005 sayılı kararı Belediye Mahkemesi 217/2004 sayılı kararına karşı davaya ilişkin kararın devamında şu ifade yer alır:

Hatta Mahkeme, istemin davanın mahkemelerde tarafsız bir şekilde görüşülmediğini veya usulde adaletsizlik olduğunu gösteren herhangi bir husus içermediğini değerlendirmektedir. Başvurucunun dava sonucuyla memnun olmayışı gerekçesi Anayasanın 31. Maddesinin ihlali konusunda isteme bir mesnet teşkil etmez (Bkz. mutatis mutandis, AİHM 5503/02 sayı ve 26 Temmuz 2005 tarihli Mezotur-Tiszazugi Tarsulat- Macaristan davanın kararı).

22. Başvurucu hukuk mahkemelerinin anayasal haklarını nasıl ve neden ihlal ettiklerini belirtmemiştir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa'nın 113.7 ve Yasanın 20. maddesine ile İçtüzüğü'nün 56.2 kuralına dayanarak Anayasa Mahkemesi'nin 18 Haziran 2012 tarihli duruşmasında oybirliğiyle:

- I. İstemin kabul edilmez olarak REDDİNE karar verilmiştir.
- II. İşbu karar Yasanın 20.4 maddesine uygun şekilde taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- III. Karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Üye

Ivan Čukalović, imza

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Prof. Dr. Enver Hasani, imza